

KROSSORDAGÁTA

Hvønn leygardag

verður krossordagáta í blaðnum. Drigið verður millum røttu innsendu loysnirnar. Vinningurin er ein av niðanfyrir nevndu bókum frá Føroya Skúlabólagrunni. (Krossa av hvørja tú best kundi hugsað tær).

Fyri at verða við í dráttinum um vinningin, má loysunarorðið vera okkum í hendi í *seinasta lagi hósdegis*. Vinningurin verður saman við loysu gátuni kunngjørdur í blaðnum næsta leygardagin.

Sendið loysunarorðið til: *Sosíalurin, Box 76, 110 Tórshavn* – og viðmerkið *Krossordagáta nr. _____* «á bjálvan».

MÁLTEIGURIN

Pá og hald

Umframit jólahald hava vit nógv onnur hald (ella høld). Vit tosa um neytahald, samanhald, framhald, upphald, afturhald, fráhald og nógv onnur hald.

Alt kemur av sagnorðinum 'halda', sum upprunaliga hevði týðningin 'at passa neyt'. Hetta er eitt av okkara mest produktivu orðum. Vit hava 'hald' og 'halda' í óteljandi samansetingum. Vit kunnu halda av, halda fram, halda til, halda í, halda ímóti, halda burtur, halda við, halda munn, halda gák, halda tátt osfr. Og sum navnord hava vit umframit tey omanfyri nevndu stavnhald, agnhald, undirhald og nógv onnur. Viðhvørt kemur fløkja í. Vit hava til dømis tað at *halda av* onkrum, og so hava vit eisini avhaldshúsin. Men tey, sum koma í hesi hús, eru júst kend fyri, at tey ikki halda av brennivíni, og tí velja tey oftast at brúka orðið 'fráhalda', t.e. tey halda seg frá hesum stoffinum. Ein annar týðningur hjá 'halda av' er tað, at eitt skip heldur av fyri einum øðrum fyri at undganga samanstoyt. Eitt áhaldsi er gott at hava, vissið mann verður álopin. Mann kann vera áhaldsin, detta og missa úr hondini, og er tað ein koppur, so er trúligt, at hann verður halda-leysur.

Nú um dagarnar segði ein blaðmaður, at tað var eitt *páhalda*, sum onkur kom við. Hetta var ikki lætt at fata, men av samanhinginum kundi roknast út, at maðurin brúkti 'páhalda' í sama týðningi sum 'pástandur'. Hetta man helst komast av, at tað ikki hevur verið hildið at vera «gott føroyskt» at siga *pástanda*, og so er navnordðið gjørt eftir sama leisti. Men her fer blaðmaðurin skeivur. 'Pá' er ein stytting av 'upp á', og vit hava hana í fleiri orðum sum pátrúgv, pálegg, páhangari, pásætligur, pálandsvindur, átiakið og onnur. Og 'standur' er gott føroyskt orð, sum vit hava í samansetingum sum tilstandur, avstandur, forstand, uppstand osfr.

Eisini 'upp á' verður hartað, uttan at nakrar fær at vita hví. Tað er blivið vanligt í tíðindamálalt hoyra, at onkur hevur svarað einum spurningi, hóast tað má eita at svara einum *persóni upp á* ein spurning. Her verður ein grammatiskur skaði gjørdur av sama slagi sum tann, at tað útlandska 'eithvørt' sleppur at troka tað føroyska at «hetta er eitt gott tilboð til eithvørt húsarhald», har ætlanin var at siga *eitt og hvørt*.

Hví pástandurin skal láta lív í nýføroyskum er ein gáta. Tað ber sjálvsagt til at variera við at siga, at vit kunnu *halda upp á* okkurt, tá ið vit pástanda okkurt, men at vit kunnu páhalda í staðin fyri pástand ljóðar óhaldbart og pákið.

hj

96	12. MÁNI	AND-STØB-INGAR	GOTT AT VERA	YVIR-TAKA	HAHA-LIGUR	TITAN EIGARI	KELVIN	MAHUR	GRUND-STOFF	MAHUR	STOKKUR	VOLT	TOG	RENGA-MASKIN
HÁVI										BUKT				
LATUR							GENE-RALUR			FINN				
KELI-NANN					ALLI							ISLAND		
ALMAK-BYUR					NAVN				KONA		2.			KOS-REKOMA-MENNING
KELI-NANN				MAHUR 3	STATT		ROMAR-TAL		LEIRA					
AVIRK-AVIN				NOGU			KONA							ALFA
						MANGAN			DR. BYRD					"SAB"
						WORLD			GRAND-VIK					
NORGE		HOPSETTING	4							ÁRUGA	SPANIA		HOL	5
ROB-DEEN		LEITA							SOMUR EYU	ITALIA			PLATA	
									STADIA-NANN				MAHUR	
EDD		FUGLUR-KORAK-TRUR				BYGGJA	TJØK-LAND	BRUNT	NITRO-GEN		NEON			ALFA
FYRI-SETING		EINS				HÁR		REMANA		SIKERE 6				"HOTI"
		STJØRVA				VALSAR				BUKT				
KANAL		7		RÓÐAR				DAHD-SKIP		KONA				
RS-LIGUR				VEIT-MANNA	EDGUR			ALFA		1000				TANIS
ABSOLUT				EYAR	KONU									GUÐUR
HYLD								BYR		MAHUR				FXI
	MAHUR													
	KLOKA													
URAN		EINS												
	SEINNA													
JOLA-MATUR														

© 1996

Loysnir frá seinastu viku

Loysunarorð 1: JÓLAKALENDARIN

Loysunarorð 2: TAOISMA

Vinnarar: Póla Hammer Nordberg,
900 Vágur

Astrid á Dul,
Dr. Jakobsensgøta 13,
100 Tórshavn

J	B	L	A	A	E	T	A	N	S	M	O	R	G	U	N
Ó	L	A	V		J	O	N	A		J		U	G	G	I
L	I	S		J	B	L	A	T	R	Ø	L	L	G	A	
A	T	A		S	I	N	A		B	L	A	G			
K	A	F	F	I	N	A	L	V	U	A	B	B	A		
Ø	B	A		J				E	R	I	N	E	R		
K	I	R	K	J	U	F	S	L	K	I	B		D	I	A
A	R	I	E	L		K	L	E	J	N		S	N	E	
95	B	B		S	I	N	A		D	A	R	I	O		
J	Ó		I	O	T	A		R	I	K	A	R	B	S	
Ó	B	A	L	S	J	Ø	R	D	I	N	R	R	S		
L	I	N	I	R		A	N	S	V	R	E	A			
A	R	A	G	A	T	S	E	E	I	N	U	R			
G	D	U	M	B	A	K	Y	K	N	A	R	N			
Á	Y	R		K	I	R	S	T	I	N	M	I			
S	Á	R		P	A	S	S	A	T		A	K	U	R	
L	E	I		A	O		N	K		V	N				
T	O	L	L	A	K	S	H	E	S	S	U	D	E	G	I
A	P	O	L		A	P	O	S	T	U	L	I	A	N	
P	D	Y	S	T	A	R		Ø	I	S	K	R	A		
K	D			R	E	F	R	A		A	J	R			
Æ	I	R	I	S	K	U	T	A	R	A	B	A	R	I	
E	R	M	A		O	R	E	I	R	A					
V	L	E	F	O	S	S	U	M		I		M	S		
S	E	T		G	Ø	K	O	D	E	S	S	A			
V	A	R	A	N	G	E	R	H	A	L	V	Ø	Y	A	
K	I	L	I	M	A	N	J	A	R	O		Á	R	A	R

Loysunar-

orðið:

Navn

Bústaður

Bygd/býur

Lesið føroyskt – hugsíð føroyskt!

- ☐ Fuglar í Nordurhøvum
- ☐ Stjórnaarskipanarmálið 1946
- ☐ Spell at sólin kom upp
- ☐ Politiska søga Føroya 1814–1906
- ☐ Føroyskir soppar
- ☐ Døgurðabókin
- ☐ Sagan um eplið
- ☐ Heimsatlas
- ☐ Mannakroppurin – og hvussu hann starvar
- ☐ Alfagurt ljóðar mín tunga (fløga/ljóðband)

Bøkur og annað tilfar
– bæði innan og uttan skúlagátt.

FØROYA SKÚLABÓKAGRUNNUR

ROKKJALLARIN

Vit átaka okkum at selja fyri fólk.

Eisini keypa vit deyðsbúgv.

Rokkjallarinn - Tlf. 11990

Tinghúsvegur 42 - 100 Tórshavn

Opíð: mánad.-fríggjad. 13-17.30

leygard. - eftir avtalu